

PM

Datum 2015-10-14

**Avdelningen för Kollektivtrafik och
Infrastruktur**Handläggare Leif Magnusson

Principer för tillträde till kollektivtrafikens bytespunkter i Göteborg

Kollektivtrafiklagen kräver samverkan

I kollektivtrafiklagen poängteras vikten av att på neutrala och icke diskriminerande villkor ge den kommersiella trafiken tillgång till infrastruktur och andra gemensamma funktioner likt den offentligt upphandlade trafiken.

För att uppnå K2020s resandemål samt det nationella fördubblingsmålet måste samverkan ske mellan alla parter. Det innebär bland annat ett behov av bättre bytesmöjligheter mellan alla kategorier av resor och trafikslag.

Vid upphandling av nya trafikavtal ställs frågan om någon är intresserad av att köra trafiken kommersiellt. I framtiden kan allt fler trafik kategorier köras kommersiellt. Därför finns behov av att ta fram riktlinjer och principer för hur tilldelning av bytespunkter och hållplatser ska ske.

Vägledning på övergripande nivå

Svensk Kollektivtrafik, SKL och Trafikverket har tagit fram vägledningen *Bytespunkter – övergripande principer för tillträde och prissättning*.

Dokumentet är en vägledning till process och principer för tillträde till och prissättning av bytespunkter (inklusive hållplatser). Vägledningen är tänkt att ge stöd på övergripande nivå. Syftet är att skapa förutsättningar för att kommersiell trafik ska kunna bedrivas på lika villkor, jämsides med den offentligt upphandlade trafiken. Men i valet av principer och processer och hur dessa ska tillämpas måste hänsyn alltid tas till det som inom givna ekonomiska ramar i slutändan är bäst för resenärerna.

Dagens förutsättningar

Det är trångt om utrymme på större hållplatser och terminaler samt också på vissa tider i befintliga busskörfält. I Göteborg råder stor utrymmesbrist varför den upphandlade trafiken måste prioriteras inbördes. I Göteborg kommer Västsvenska paketet under byggtid generera ytterligare framkomlighetsproblem och minskade ytor för hållplatsområden under lång tid.

Datum 2015-10-14

Prioritet efter funktion

Linjens funktion är avgörande för vilken terminal, hållplats eller vilket hållplatsläge linjen ska få tillträde till. De olika trafikkategorierna skiljer sig åt avseende fordonstyper, kringsservice, biljettvisering, lastningstider, kapaciteter och resenärslöden.

Trafiken grupperas i trafik kategorier efter funktion.

	VAD	DEFINITION	EXEMPEL
KomBort	Fjärrlinje med resande som har mål utanför Västra Götaland	Kommersiell långväga trafik, ej Västtrafik	SJ 2000 Swebus express Flygbussarna
KomLångt	Regional linje som binder ihop målorter i Västra Götaland	Komfortabel trafik på landsväg med stopp på strategiska hållplatser i målorterna	Busslinje 100 Västtåg Strömstad – Göteborg
"KomTill"	Transfertrafik	Beställd kollektivtrafik kör företrädesvis stora grupper mellan två målpunkter i staden.	Trafik till och från Kryssningsfartyg i Göteborgs hamn
KomFort	Prioriterad och kapacitetsstark lokal expresslinje	Komfortabel trafik med express- sträckor som kör ofta hela trafikdygnet. God framkomlighet med ett definierat minsta utbud	Grön Express Svart Express Alependeln
KomOfta	Prioriterad och kapacitetsstark stadslinje	Högfrekvent trafik i stad med god framkomlighet med ett definierat minsta utbud	Spårvagnslinje 7 Stombusslinje 16-19, 25, 50, 52, 60
KomNära	Allmän kollektivtrafik i Västra Götaland	Nödvändig samhällsservice	Busslinje 24 Anropsstyrda turer i linjetrafik

Trafikeringsprinciperna bygger på att KomFort och KomOfta är de linjer som genomgående trafikerar centrum. KomBort och KomLångt kommer att trafikera Nils Ericsonterminalen samt i vissa fall någon större knutpunkt utmed de större infartslederna. KomNära-trafiken kommer att antingen vända eller knyta ihop de större knutpunkterna innan Göteborg eller innan Göteborgs mest centrala delar. De tvärgående KomNära-linjerna mellan knutpunkterna ger snabbare resor för de som inte har mål i centrum.

Datum 2015-10-14

Bytespunkterna anpassas

Alla bytespunkter förbereds för att ge tillgänglighet till samtliga eller vissa trafik kategorier. De olika trafik kategorierna erbjuds hållplatsläge efter kategori och kapacitet. Där Västrafik inte är förvaltare eftersträvas dessa principer i avtal mellan Västrafik och förvaltaren.

KomBort, KomLångt och KomTill erbjuds hållplatslägen där det är tryggt och säkert att lasta bagage samt där fordon kan uppehålla sig lite längre. För kortare uppställning i större terminal erbjuds särskilda reglerplatser för parkering max 30 min.

KomFort och KomOfta erbjuds hållplatslägen där de stora flödena och bytesresorna sker. Här tillåts bara korta hållplatsstopp på cirka 30 sek. För kortare uppställning i större terminal erbjuds särskilda reglerplatser för parkering max 15 min.

KomNära trafiken anpassas efter samhällets särskilda behov och erbjuds hållplatslägen nära samhällsservice. Dessa kan ibland ligga utanför eller i utkanten av en bytespunkt.

Resenärsservice bör erbjudas efter trafik kategoriernas gemensamma behov samt också utifrån de särskilda behov som vissa kategorier behöver.

Slutsatser

Alla kunder i alla trafikslag vill komma fram tryggt, säkert och i utlovad tid. Detta förutsätter att alla trafikslag kan samsas om de utrymmen som finns tillgängliga för kollektivtrafik. Genom att dela upp de olika behoven i trafik kategorier så kan alla hållplatser och terminaler anpassas till vilken trafik de ska ta emot. Detta gynnar i slutändan alla trafikutövare oavsett om det är upphandlat eller kommersiellt. Den största vinnaren är kunderna som reser med kollektivtrafiken som då får upplevd trygghet, säkerhet och samordning.